

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

במדבר

ההמת הלויים תחת כל הכור
בהמת בני ישראל

מבואר בגמרא דכור בהמה אסור בהנאה. ודנו האחד רונים לענין עורות שמעבדים אותם לעשות מהם תפלין, אי כשרים כשנעשו מעור בכור. וע' אבן ישראל ח"ז ז' דדן משום איסור"נ אך אולי נימא מצוות לאו ליהנות ניתנו. ודן עוד משום כתותי מיכתת שיעוריה ועפ"י תוס' זבחים ע"א דאם חייב סקילה פסול. ושוב דן עוד לפי עונג יו"ט צ"ד דלא שייך עיבוד באיסור"נ כמו דלא שייך להקדישו והביא בזה ממשיב דבר ע"ד להקל.

וע' אבי עזרי בהוספות על הל' סוכה פ"ה (וחזר ממה שכתב במהדר"ק להכשיר, וכאן כתב) לפסול מה"ט בשאלת ב"ה י"א ו' בגזל ואח"כ שילם ודן ב"ה משום תולמ"ה ובאבי עזרי פוסל משום דלא הוי לשמה. והקשו האחרונים א"כ איך מהני תקנת מריש וכמ"ש זכרון שמואל דלא הוי שלו אלא מכניסת החג. ועוד העירו מגיטין כ' בכתבו על איסורי הנאה דכשר והרי אין כאן לשמה, ודחו כי שם עכ"פ הדיו שלו.

וע' מנח"י ח"ט ק"ז לענין מום באוזן, דלא די בזה כי צריך שיעור עדשה שהוא תשיעית של גריס כמבואר בנגעים פ"ו מ"א, והרי גריס שהוא עיגול של קוטר כ"א מילימטר, הוא מרובע של י"ט על י"ט, ונמצא נקב באוזן של ד' מ"מ על ו' מ"מ הוא די קטן. וע' אבן ישראל הנ"ל דפשיטא ליה שה' שיעור עדשה שאמרו בבכורות, הוא שיהא רוחב עיגול נקב כרוחב ריבוע של עדשה, כי פשוט דכל נקב הוא עיגול, ודלא כמנח"י, ולכן אף דריבוע של עדשה יוצא מ' מ"מ מרובע, מ"מ לענין עיגול של נקב די בשיעור ל' מ"מ מרובע, ולכן ס"ל דנקב מרובע של בהמות בזה"ז בשיעור מרובע של ה' וחצי מ"מ על ה' וחצי מ"מ הוי מום.

||| ||| ||| |||

הערות ותגובות בלשה"ק או באנגלית יתקבלו ברצון
במייל bishvilleihalacha@themir.org

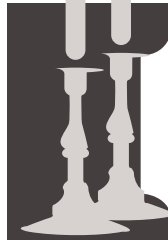
גיליון שבועי
לתלמידי, הוגרי
וידידי ועיבת מיר

בית
מדרש

בשבילי הפרשה
יעיבת מיר ירושלים

549

זמני כניסת העֶבֶת

Baltimore, MD.....	7:58	Manchester, UK.....	8:53
Brooklyn, NY.....	7:51	Monsey, NY.....	7:53
Chicago, IL.....	7:47	Montreal, Quebec.....	8:04
Houston, Texas.....	7:51	Passaic, NJ.....	7:52
Johannesburg, S. Africa.....	5:09	Toronto, Ontario.....	8:22
Lakewood/Deal, NJ.....	7:50	Yerushalayim.....	6:56
London, UK.....	8:36	Zurich, Switzerland.....	8:42
Los Angeles, CA.....	7:32		

מדרכיהם.

אך נס גדול ועצום עשה הקב"ה עם בני ישראל, שביציאת מצרים היו כולם ממש באותה צורה שבאו למצרים, בגדר ראובן ושמעון נחתא ראובן ושמעון סלקא, והיו מביאים כל אחד ואחד ספרי יחוסין שלהם ולא נמצא בהם שום שתוקי ושום אסופי.

וכל זה משום שהקב"ה ברחמיו הרבים שמר הבטחתו לאבות הקדושים, וחישב את הקץ בשמירה מעולה כדי שבשעת יציאת מצרים יהיו בני ישראל כולם ראויים ליציאה, ובשביל כך שמר הקב"ה על כל אחד ואחד מישאל בשמירה מיוחדת שלא יתבולל בין המצרים. וזה גם מה שאנו אומרים בהגדה של פסח "ברוך שומר הבטחתו לישראל ברוך הוא, שהקב"ה חישב את הקץ לעשות כמה שאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים".

ואת כל העדה הקהילו
באחד לחדש השני
ותילדו על משפחתם
להיות אבתם (א"ח)

ופירש רש"י: הביאו ספרי יחור
סיהם ועידי חזקת לידתם כל
אחד ואחד להתייחס על השבט.

אומר מרן המשגיח הגה"צ
מרן המשגיח הגאון הרב יחזקאל
לוינשטיין זצלה"ה: דרך הטבע
היא שהקטן מתבטל לגדול ול
חזק ממנו, וכ"ש כשהקטן הוא עבדו של
החזק. ורואים אנו בעינינו שכשמדברים
עם אדם עשיר וכדו' מרגישים מיד נטיה
לחנופה, על אחת כמה וכמה בני ישראל
כשהיו עבדים ובארץ לא להם היו ראויים
לאבד את כל צורתם הישראלית, להטמע
בין המצרים וללמוד

דברי רבותינו

מוולוז'ין - היא פלטרין של מלך! על כן
מן הראוי שיהיו לה שומרים. השומרים
הם בני התורה היושבים בתוכה ועמלים
בתורה בין כתליה! והשמירה היא בין ביום
ובין בלילה, כמו שאנו אומרים "שומרים
הפקד לעיך כל היום וכל הלילה".

הוסיף מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם
צ"ל ואמר בשיחתו לבני הישיבה, אף אנו
היה ברצוננו מאוד להנהיג מנהג זה ולערוך
"משמרות" בהיכל הישיבה. אולם לא עשינו
נו כן, וזאת מהטעם כי מעולם אין אנחנו
עושים שום דבר שלא קיבלנו מרבותינו,
ואנו לא קיבלנו מרבותינו לנהוג כן.

יתרה מכך, מנהג זה יכול לגרום שתבוא
ממנו פגיעה מסויימת ביסוד "סדרי הישי
בה", וכיום, ענין זה של "שמירת סדרי
הישיבה", יתכן שחשוב הוא יותר מענין
"המשמרות".

שמירת סדרי הישיבה
חשובות מ'משמרות'

סיפר מרן המשגיח הגאון הרב
ירוחם ליוואויץ זצלה"ה: בי
שיבת וולוז'ין היה נהוג לערוך
"משמרות". התלמידים היו מחד
לקים את שעות היממה ביניהם
וכך היה הלימוד בישיבה ממשיך
במשמרות במשך כל שעות היום
והלילה, כדי שלא להניח את
הישיבה אף לא לרגע אחד בלי
לימוד התורה. מנהג זה בא מ
סודו של מרן הגאון רבי חיים
מוולוז'ין זצלה"ה, אשר הסתמך
מן הסתם על מאמר חז"ל שאמרו (ספרי
זוטא במדבר יח, ד) "אינו דומה פלטרין
של מלך שיש לו שומרים לפלטרין שאין
לו שומרים". הישיבה - קבע מרן הגר"ח

דברי הימים

לקראת יום מתן תורה

בילקוט (תרפ"ד) איתא 'בשעה שקבלו ישראל את התורה נתקנאו אוה"ע בהם ואמרו מה ראו ישראל להתקרב יותר מן האומות, סתם הקב"ה פיהם וא"ל הביאו ספר יוחסין שלכם וכו', הא למדת שלא זכו ישראל לקבל את התורה אלא בזכות ספר יוחסין שלהם וכו'.

וצריך להבין מה עניין ספר היוחסין לקבלת התורה.

ונראה עפ"י מה שכתוב בגמ' בקידושין (דף ל) 'אמר ריב"ל כל המלמד את בנו ובן בנו תורה מעלה עליו הכתוב כאלו קיבלו מהר סיני שנא' 'והודעתם לבניך יום אשר עמדת לפני ה' אלוקים בחורב', והיינו שיש צורה איך ממשיכים את המתן תורה והוא ע"י מה שמלמדים את התורה לדורות הבאים.

למדנו כאן שהמסורה שנמסרת מדור לדור היא המשך למעמד הר סיני ועל"ז מתקיימת השבועה שהקב"ה נשבע שלא תשכח תורה מישראל וע"כ כל זה שייך רק אצל ישראל שיש להם יוחסין ויש המשכיות של הדורות ומוסרים את התורה מאב לבן ומרב לתלמיד אבל לאומות העולם אין יחס ואין בהם המשך הדורות ולא מוסרים מדור לדור.

וזה מה שאנו מבקשים בתפילה כל יום ויום ונתן בליבנו בינה להבין ולהשכיל ללמוד וללמד' שה'ללמד' הוא יסוד קבלת התורה ללמד ולהעביר את התורה מדור לדור.

והלימוד כשנעשה בצורה הנכונה הוא בחינה ממש כמו מעמד הר סיני וכמו שהביאו התוס' בחגיגה (דף ט"ו) את המעשה

נביא כמה מקומות בחז"ל שמבואר בהם מהי הגישה הנכונה אל התורה ומזה נדע איך להתכונן אל היום הגדול של מתן תורה.

איתא בגמ' בעירובין (דף נ"ד) 'אמר רב מתנה מאי דכתיב וממדבר מתנה אם משימ אדם עצמו כמדבר זה שהכל דשין בו תלמר דו מתקיים בידו ואם לאו אין תלמודו מתקיים בידו, וכע"ז במדרש רבה פרשת יתרו 'ידבר ה' אל משה במדבר סיני למה במדבר סיני אלא כל מי שאינו עושה עצמו כמדבר הפקר אינו יכול לקנות את החכמה והתורה לכך נאמר במדבר סיני, ומבואר שיש תנאי מוקדם כדי לזכות לקבלת התורה והוא מה שהאדם משימ עצמו כמדבר וכהפקר, ומהו ענין ההפקר שהאדם מוכן להקריב את כל עניניו בשביל התורה.

וההפקר הזה פירושו שהאדם שקוע כולו ועמל בתורה בלי שום דבר אחר, מכיון שזהו עיקר החיוב בלימוד התורה כמו שכתב רש"י ריש פרשת בחוקותי 'אם בחוקותי תלכו שתהיה עמלים בתורה', ולאידך גיסא 'אם לא תשמעו לי- להיות עמלים בתורה'.

ודגרת העמלות מבוארת בחז"ל שם במד' רש (ויק"ר) 'אם בחוקותי תלכו' הדה"ד 'חש' בתי דרכי והשיבה רגלי אל עדותיך' אמר דוד ע"ה לפני הקב"ה רבש"ע בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני אני הולך, לבית דירה פלונית וכו' והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ובתי מדרשות הה"ד 'ואשיבה רגלי אל עדותיך', ופירושו שדרגת העמלות בתורה היא כ"כ נעלית שהאדם מאליו נמשך אל התורה.

כתוב בפסוק בפרשת יתרו "בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה בא מדבר סיני", וברש"י שם הביא מחז"ל: 'ביום הזה - בראש חודש. לא היה צריך לכ' תוב אלא ביום ההוא, מהו ביום הזה, שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאלו היום נתנו', ודבר זה הוא לא רק באותו זמן אלא כל שנה ושנה ההארה של יום מתן תורה מתחדשת וכדאיתא בילקוט (רע"א) 'אמר הקב"ה בני היו קורין את הפרשה הזו בכל שנה ושנה ואני מעלה עליכם כאילו אתם עומדים לפני בהר סיני ומקבלים את התורה שנאמר "ביום הזה באו מדבר סיני".'

ומוטל עלינו להתבונן מה מחייבת אותנו קבלת התורה בכל שנה ואיך נוכל לזכות להשפעות של היום הגדול שהוא תכלית בריאת השמים והארץ כמו שכתוב בפרשת בראשית "ויהי ערב ויהי בוקר יום השישי" וכתב רש"י הוסיף ה' השישי בגמר מעשה בראשית לומר שהתנה עמהם ע"מ שיקבלו עליהם ישראל חמשה חומשי תורה. ד"א שכולם תלויים ועומדים עד יום "השישי" הוא ו' בסיון המוכן למתן תורה וכן נאמר "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת"י.

ובמשנה באבות פ"ו מ"ב 'אמר ר' יהושע בן לוי בכל יום יוצאת בת קול מהר חורב ומכרזת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה שכל מי שלא עוסק בתורה נקרא נזוף שנאמר וכו', וענין הבת קול הזו היא שכיון שבכל יום יש בחינה של מעמד הר סיני ממילא שבכל יום יש בת קול מהר סיני לעורר אותנו ללמוד תורה כמו שקבלנו בהר סיני.

ולא למד משניות וברייתות הרבה כי מהיכן יתגלה הסוד, אלא בבעל משניות הרבה שאם יצטרך לו טעם בכאן ילמדנו מתוך משנה אחרת.

והיום הבתי מדרשות זה המשך של מעמד הר סיני, ומשה קיבל תורה ומסרה... וב"ה רואים את המשך ואת המסירה מדור לדור בישיבתנו הקד' ונשמעים בה קולות וברקים בלימוד התורה והיראה.

אבל צריך לזכור כהכנה לזה מש"כ בחז"ל עה"פ 'כאיש אחד בלב אחד' שהצורה לזכות לתורה היא ע"י האחדות והשלום בינינו וכמו שכתוב בילקוט (רע"ג) "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום", ביקש הקב"ה ליתן תורה לישראל בשעה שיצאו ממצרים והיו חלוקים אלו על אלו היו נוסעים במריבה והיו חונים במריבה, כשבאו לסיני הושוו כולם אגודה אחת וכו' ונעשו הומניא אחת אמר הקב"ה התורה כולה שלום ולמי אני נותנה לאומה שהיא אוהבת שלום הוי הה"ד "כל נתיבותיה שלום".

אלו דרכי ישיבתנו הק' כך חונכנו וכך עלינו להעביר את החינוך לדורות הבאים יעזרנו ה' שנזכה לגדול בתורה ושנזכה לגאולה קרובה במהרה בימינו אמן.

קורס כגון מאן אמר רב יוסף כגון הגי דאמרי מאי אהנו לן רבנן, לדידהו קרו, לדידהו תנו. א"ל אביי האי מגלה פנים בתורה נמי הוא דכתיב אם לא בריתי וכו', אמר רנב"י מהכא נמי שמע מינה שנאמר "ונשאתי לכל המקום בעבורם". למדנו מכאן את גודל הערך שצריך לכל אחד להיות כלפי לומדי התורה להבין שהתורה היא מציאות החיים של כל העולם.

והלימוד צריך להיות מתוך שאיפה של ידי עת התורה כמו שכתוב בגמ' בקידושין (דף ל) "ת"ר "ושננתם לבניך" שיהיו דברי תורה מחודדים בפך שאם ישאלך אדם אל תגמר מס ותאמר לו אלא אמור לו מיד שנא' "אמור לחכמה אחותי את" ואומר וכו' ואומר "אשרי הגבר אשר מילא את אשפתו מהם לא יבושו כי ידברו את אויבים בשער", ולמדנו שצריך למלא את אשפתו כדי שלא יבושו בזמן שמ' דברים בדברי תורה בשער שידע ויבין על מה מדברים וזה יכול להיות רק ע"י ריבוי העסק בתורה ובידיעתה.

ויש לידע שריבוי ידיעת התורה הוא לא דבר עצמי אלא הוא תוספת מעלה בהבנת התורה עצמה וכדאיתא בגמ' בסנהדרין (דף מ"ב) 'כי בתחבולות תעשה לך מלחמה אמר רבי אחא בר חנינא אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן במי אתה מוצא מלחמתה של תורה במי שיש בידו חבילות של משנה קרי רב יוסף אנפשיה ורב תבואות בכח שור', ופירש רש"י שם 'לא כאדם המפולפל ומחודד ובעל סברא

מאביו של אלישע (אחר) אבויה שהיה מגדולי ירושלים וביום שבא למוהלי קרא לגדולי ירר שלים והושיבן בבית אחד ולר"א ור' יהושע במקום אחר מן דאכלין ושתין שרין מטפחים ומרקדים, אמרי עד דאלין עסקין בדידהו נעסק בדין, ישבו ונתעסקו בדברי תורה ירדה אש מן השמים והקיפה אותן, אמר לן אבויה אבא גברין מה באתם לשרוף את ביתי, אמרו לו חס ושלום אלא יושבים היינו וחודים רים מדברי תורה לנביאים וכו' והיו הדברים שמחים כנתינתן מסיני, לא באש נתנו וכו'.

ורואים שכשלומדים בעמילות אפשר לה גיע לכנתינתן מסיני כפשוטו ממש, אבל באמת כל אחד לפי דרגתו שייך לזה ע"י לימוד התורה בעמל ויגיעה.

מצאנו בגמ' כמה נקודות חשובות בגישה אל התורה, כתוב בגמ' בפסחים (דף ס"ח) "א"ר אלעזר הכל מודים דבעצרת בענין נמי לכם מ"ט יום שניתנה בו תורה... ר' יוסף ביומא דעצרתא אמר עבידי לי עגלא תילתא אמר דאי לאו ההוא יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא", ופירש רש"י 'אי לאו האי יומא - שלמדתי תורה ונתרוממתי', והיינו שהצורה ללמוד תורה היא להרגיש שאנחנו שונים מאלו שלא לומדים ונמצאים בשוק ואנחנו חיים במציאות אחרת.

עוד מצאנו בגמ' בסנהדרין (דף צ"ט) "אפי'

THIS WEEKS BISHVIELI HAPARSHA IS

לזכות

רפואה שלימה

יוטא רבקה בת בילא נאכע

בתוך שאר חולי ישראל

Parashas
Bamidbar

PARSHA PREVIEW

Below is an English adaptation of this weeks'
Parsha Preview which can be heard live every
Wednesday at 2:15 PM

Feeling the Love

Harav Hagaon Binyamin Cohen Shlita

Parashas Bamidbar begins with the mitzvah to count Klal Yisrael. Rashi notes that this was the third time in a short period that Hashem counted Bnei Yisrael. Clearly, then, the purpose of the counting wasn't to know how many people there were. So what was the purpose? Rashi explains that out of Hashem's love, He constantly counts His people: **מתוך חֲבִיבֹתָן לִפְנֵי מוֹנֶה אוֹתָם כֹּל שְׁעָה**.

The mefarshim illustrate this with a mashal: A rich man has many gold coins, and he counts his coins repeatedly. Even though he knows how many there are, he counts them out of enjoyment and love for his money. Similarly, Hakadosh Baruch Hu's love for Klal Yisrael is so great that even when there is no need to know how many Yidden there are, He nevertheless counts them, out of His affection for them.

The Ramban (1:45) wonders why the Torah has to tell us how many Yidden there were, and he suggest that perhaps the purpose is for Klal Yisrael to recognize Hashem's chessed. They arrived in Mitzrayim as a group of 70 people, and they left with so many more. The Ramban goes on to cite a Midrash that says, regarding the words **בְּמִסְפָּר שְׁמוֹת כָּל זָכָר לְגִלְגֻלְתָּם**, that the counting had to be done with kavod

and gedulah. Therefore, it was not enough to approach the head of a household and ask him how many children he had. Every Yid had to pass by Moshe Rabbeinu, and that is the meaning of **לְגִלְגֻלְתָּם** – every head. That's how the counting was performed with kavod.

How was it done with gedulah? This seems to mean that the counting was uplifting. The word gadol doesn't necessarily mean big; it also means chashuv, as the passuk states, **כִּי מִי גוֹי גָדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹקִים קְרִבִּים אֵלָיו**. Klal Yisrael is called a "big" nation, even though, in raw numbers, we are the smallest nation. Gadol here means chashuv. Similarly, in Shemoneh Esrei we say, **תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחַרוֹתָנוּ**, and Tanna Dvei Eliyahu explains that the "big shofar" is the right horn of the ram used at the Akeidah. The right horn is the more important one, so a "big" shofar means an important shofar. Likewise, the counting here brought out the gedulah and chashivus of every Yid.

R' Yerucham Levovitz explains that because Hashem loves Klal Yisrael, He counts them to uplift each individual Yid and highlight each person's uniqueness.

R' Shimshon Pincus observes that the fact that the counting was done **בְּמִסְפָּר שְׁמוֹת**

indicates that there were two elements to the counting: the number, and the name. The number relates to the general quantity of the group, whereas the name relates to each individual. The total number of Klal Yisrael is crucial; every Yid counts, and if even one is missing, Klal Yisrael as a whole is deficient. The Midrash teaches, in Parashas Ki Savo, that R' Shimon bar Yochai said that if one Yid is missing, the Shechinah cannot be there. When the Torah states 'כִּי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יֵרָד ה' לְעֵינֵי כָל הָעָם עַל הַר סִינַי', it means that all of Klal Yisrael had to be present. Every Yid is part of Klal Yisrael, and every Yid counts towards the whole. Each person's name, on the other hand, reflects the chashivus of that person as an individual.

A Prerequisite to Mattan Torah

The Shulchan Aruch uses the phrase מְנוּ וְעֲצְרוּ as an allusion to Parashas Bamidbar

being read before Shavuos. M'nu means count, referring to Parashas Bamidbar, and v'atzru refers to Shavuos, which is called Atzeres.

Why is Bamidbar read before Shavuos? Perhaps it is so that we should internalize, as we go into Shavuos, how much Hashem loves Klal Yisrael and cherishes each individual Yid. A Yid might think that he's not capable of achieving lofty heights in Torah, but Bamidbar shows us Hashem's chibah: He counts every Yid.

Every Yid has gadlus. Every Yid is valuable both as part of the whole of Klal Yisrael (b'mispar) and as a unique individual.

May we be zocheh to recognize our own chashivus and feel the affection that Hakadosh Baruch Hu has for us, so that we can be mekabel the Torah b'ahavah.